

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

Mari Duhovnici Romani – Sfântul de la Sambata Fagarasului – Parintele Arsenie Boca (sursa Formula AS)

Mari Duhovnici Romani. Sfântul de la Sambata Fagarasului. Parintele Arsenie Boca. Dacă veți întreba vreodată un țaran din satele cuprinse între Brașov, Făgăraș și Sibiu dacă a auzit de parintele Arsenie Boca, fata lui se va lumina ca o zi de duminică. Te va prinde de mână, te va duce în casă, arătându-ți...

Dacă veți întreba vreodată un țaran din satele cuprinse între Brașov, Făgăraș și Sibiu dacă a auzit de parintele Arsenie Boca, fata lui se va lumina ca o zi de duminică. Te va prinde de mână, te va duce în casă, arătându-ți-l pe perete, printre icoane. În satele din Munții Făgărașului, parintele Arsenie e un sfânt. La zece ani de la trecerea lui între drepti, magia fortei sale duhovnicești e mai puternică astăzi ca niciodată, pilda vieții sale - un îndreptar. Oamenii au nevoie de Dumnezeu. Martir al Bisericii Ortodoxe, suferința parintelui Arsenie Boca e răscumpărată deplin de iubirea profundă a celor care l-au cunoscut. Sunt mii! De la ei începe legenda

Pe mormântul parintelui Arsenie Boca iarba nu se ofilește niciodată, nici măcar în iernile cele mai crancene. În noiembrie, de ziua parintelui, e potop de lume la Mănăstirea Prislop. Mii de oameni vin aici, ascultă de la un cap la altul cuvenitele slujbe de pomenire, sarută apoi crucea și pleacă, neuitând să ia cu sine un pumn de pamânt sfânt, spre protestul vreunui preot din preajmă, care îi ceartă cu blandete: "Ajunge, oameni buni, ca o să dezgoliți sicriul".

Parcă nici un duhovnic nu a fost mai iubit decât parintele Arsenie. Făgărașenii - cel puțin - îl venerază și îi spun, fără ocolisuri: Sfântul. Mulți l-au cunoscut și știu ce spun. Nu l-au parasit niciodată, urmându-l de la Sambata la Prislop și de acolo, mai departe, la Drăganescu, lângă București. Și acum, în vorbele făgărașenilor amintirile dau în clocot. Parcă ar fi fost ieri: înalt, frumos la chip, cu ochi puternici și patrunchitori, îmbrăcat în răsă albă și vorbind cu glas tunător fiecăruia, după greutatea pacatului savarsit: "Câți copii ai, femeie?". "Doi", răspundea sfioasă femeia... "Și cu restul ce-ai făcut?"

Multe se spun despre parintele Arsenie Boca. A fost un sfânt? Avea darul rugăciunii înainte-văzătoare? Iesea el, așa cum se zice, prin ușile ferecate ale celulei de la Securitate? Pe zi ce trece, oamenii care l-au cunoscut cu adevărat sunt tot mai puțini și mai bătrâni. Te interesează să afli adevărul, dar el aproape că nu mai contează. Exagerată sau nu, imaginea parintelui Arsenie aparține de acum legendei...

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

Vazator cu duhul

Nu e ușor să scrii despre un om atât de puternic ca Arsenie Boca. Viața părintelui avea părțile ei ascunse, tainuite de privirile oamenilor, așa cum era chilia sa de pustnic de pe Valea Sambetei - un loc aproape inaccesibil, săpat în jgheabul unor pereți prapăstioși de stâncă, pe care părintele sculptase chipul Maicii Domnului, transformând salbăciua munților în altar de rugăciune și meditație.

Dincolo de biografia sa bogată ca subiectul unui roman (licențiat în teologie, medicină și belle arte, închis doi ani la Canal pe motive politice, alungat de la Prislop, scos din viața monahală de către comunisti și urmărit tot timpul de Securitate), părintele rămâne unul din cei mai mari duhovnici ai acestui secol. Nu întâmplător oamenii l-au urmat peste tot, nelăsându-l niciodată singur. Putini însă l-au cunoscut cu adevărat, primind îngăduința de a-i sta în preajmă.

"Părintele era de felul său tăcut", își aminteste țărânul Ion Lupu, de 76 de ani, din Voivodeni - Făgăraș. Cât timp a stat la Mănăstirea Sambata, pe care a renovat-o din temelii, îl vedeam aproape în fiecare zi. Niciodată nu l-am pomenit zăbind sau vorbind mai mult decât trebuie. Era aspru și cu sine, și cu ceilalți, ascunzând de privirea oamenilor și postul, și rugăciunea. Da, părintele era vazator cu duhul. Când m-am dus prima oară la dansul, a trebuit să aștept vreo două zile până să-mi vină rândul la spovedanie. Îmi lasasem treburile neterminate acasă și stateam ca pe ghimpi. Părintele m-a observat și mi-a zis: <<Du-te să-ți vezi de joagar și apoi întoarce-te>>. În clipa aceea, am amuțit. Într-adevăr, îmi citise gândul - mîntea mea era la joagar și nu la spovedanie. Câteva luni mai târziu, când deja începuse războiul, la usa chiliei se aduna puzderie de femei. Voiau să întrebe despre soarta bărbaților plecați pe front și erau atât de multe, încât părintele nu mai avea timp să le asculte pe fiecare în parte. Se uita în multe și, arătând cu degetul, zicea: <<Tu, pune-ți o cruce după casa... Tu, pregătește pachet, ca sotul tău e ranit, dar trăiește>>. Câteva zile mai târziu, femeile se întorceau la chilie, spunând: <<Ai avut dreptate, părinte. E ranit, dar trăiește>>. Așa era părintele. Nici nu deschidea gura, ca el îți spunea pentru ce ai venit. Îmi amintesc de un soldat care voia binecuvântarea lui înainte de a pleca pe front. Cum l-a văzut, părintele s-a schimbat la față și i-a zis: <<Acuma vii? Regimentul tău a plecat astănoapte și ești dat dezertor>>. Așa a și fost. N-a mai apucat să ajungă la unitate, ca o patrulă militară l-a arestat."

"Cine vrei să-ți poarte crucea?"

Era părintele cu adevărat clarvazator, cum spun toți cei care l-au cunoscut? Ion Lupu din Voivodeni e absolut convins că așa stateau lucrurile. Prin post și rugăciune, părintele știa toate câte aveau să se întâmple. Își cunostea chiar și încercările prin care urma să treacă. "Înainte de a fi arestat, l-am văzut într-o dimineață cu o mare tulburare pe chip. Ca niciodată, simtea nevoia să vorbească despre sine și atunci mi-a zis: <<Astănoapte, mi-am văzut în vis camera de botez. Am două pete roșii pe camera. Am două păcate, pe care trebuie să le plătesc în curând>>. N-am înțeles nimic din vorbele

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

parintelui. Abia după ce l-au dus la Securitatea din Brașov, am priceput de ce cu o zi înainte de arestare m-a oprit, spunându-mi: <<Sa nu mai vii la Sambata sa ma cauti. Daca ai vreo trebuinta, sa strigi de acolo, ca eu te aud>>. Parintele isi cunostea viata si de aceea nu-si pierdea niciodata calmul si seninatatea. Inchis la Cetatuie, la Brașov, securistii au vrut sa-i tunda in batjocura barba lui mare si neagra, dar - ca un facut - nimeni nu indraznea sa-l atinga, speriasi parca de privirea si de forta lui. Doar un tigan, pe nume Luca, plecat chiar din satul meu, s-a oferit voluntar. Pazise porcii in Voivodeni si acum ajunsese sublocotenent la Securitate. El l-a tuns, dar parintele l-a avertizat: <<Ma, in curand ai sa te barberesti si tu>>. Intr-adevar, nu a trecut nici o luna de zile si Luca a revenit in sat sa pazeasca porcii, fiind dat afara din armata, ca apoi sa moara intr-un accident."

Toata lumea care l-a cunoscut marturiseste ca se intorcea de la parintele cu o mare usurare in suflet. Stramtorat de multime, parintele Arsenie privea peste capetele tuturor, facand semn cu mana si spunand: "Vino tu, amarato, ca ai ramas vaduva cu 8 copii", si femeia se pornea pe plans ca asa era. Dintr-o privire ii separa pe cei veniti din curiozitate, de oamenii cu probleme grele. Nimeni insa nu pleca neintarit cu un sfat sau cu o vorba de imbarbatare. Chiar si cand, arar, certa pe cineva, o facea duhovniceste, spre mantuirea sufletului. Un batran i se plangea, de pilda, ca sotia ii este paralizata si fara putere, cerandu-i parintelui sa o vindece, dar el l-a oprit, vorbind ca sa auda toata lumea: "Mosule, crucea cine vrei sa o poarte in locul tau?".

Din zugrav pe suflete, zugrav de biserici

Intarit intru credinta si cu rabdare de sfant, parintele Arsenie Boca si-a dus la randul lui crucea suferintei, trecand prin iadul anchetelor si al detentiei, traind apoi cu demnitate umilinta exilului in lume, pictand 15 ani Biserica din Draganescu, precum spunea Nichifor Crainic, mentorul sau: "Din zugrav de suflete, iata-te zugrav de biserici. Fii fericit ca mangai cu penelul pe cei desavarsiti".

Despre sederea sa la Draganescu se stie parca si mai putin. Urmarit mereu, sacaitor, de Securitate, parintele evita sa vorbeasca fagarasenilor veniti special sa-l vada de la sute de kilometri, incercand in felul sau sa-i protejeze. Era imbracat simplu, ca orice mirean, avand mereu o bundita in spate, din cauza racelii din biserica, unde isi desavarsea opera - imnul pictural inchinat lui Hristos, liturghia imaginii si a traiirii estetice. Satenii din Draganescu aproape ca nu-l luau in seama. "Ii spuneam Pictorul", isi aminteste Gheorghe Marinescu, astazi cel mai batran om din sat. "Venise la parintele Bunescu sa picteze biserica si era foarte retras. Abia acum imi dau seama de ce intorcea spatele multimii, facand cu degetul la gura - semn ca e urmarit si ca nu poate sa vorbeasca. Am stat mai mult timp in preajma parintelui, parandu-mi-se un om ca oricare altul. N-am avut ochi sa vad, desi avea mare putere: imblanzea animalele doar cu o privire si nu puteai sa-i ascunzi nimic. Iti stia cugetul si gandul cel mai ascuns. Imi amintesc cum i-a spus unui taran din Fagaras, care isi lasase traista cu mancare in curtea bisericii: <<De ce te ingrijesti de nimicuri? Traista ta e pazita>>. Si intr-adevar, plecand de la el, omul si-a gasit bagajul cu doi caini mari alaturi, stand ca niste paznici. Mi-e greu sa va raspund la

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

intrebări. Se spune despre el ca era vizionar și proroc. Eu știu doar că aici, la Bunești, că s-a trudit să picteze biserica, era foarte cumpătat și la mâncare, și la vorbă; că muncea fără milă, făcându-și singur mortarul și canonindu-se pe schele, până noaptea târziu, încât părintele Bunesco, privind picturile, zicea toropit de emoție: <<Părinte, ai pus o întreaga dogmatică pe perete. Tu nu pictezi, ci predici fierbinte pe ziduri>>. Vorbele acestea le înțeleg abia acum.

În sinea lui, trebuie să fi suferit mult. Ii părea rău că nu mai poate sluji în biserică, iar când își amintea de Prislop, ofta cu amarăciune, acolo având - din câte am înțeles - un loc anume în care dorea să fie înmormântat. Știa să rabde, însă. Chiar dacă în ultimii ani slăbise și era bolnav și de plămâni și de ficat, nu l-am auzit niciodată căinându-se. Ii părea rău că nu le putea vorbi oamenilor așa cum dorea, dar tot el, îmi amintesc, a zis odată: <<Niciodată nu-i poți mulțumi pe toți. La Sâmbăta, stateam și 36 de ore în spovedanie. Nimeni nu mi-a zis: Du-te, părinte, să te odihnești>>.

Așa era Pictorul nostru - neluat în seamă de bucureșteni, dar iubit ca un sfânt de făgărașeni. A stat cu noi, dar n-am știut să-l pretuim. Când apăreau pe drum făgărașeni, cu traistele grele și umflate, sătenii din Bunesco ziceau cu invidie și răutate: <<la uite cum îi cara numai bunătăți>>. Dacă oamenii ar fi știut că în străiti nu era decât o pâine mare, ardelenască, de 4-5 kilograme, s-ar fi rusinat cu totii."

Părintele Arsenie Boca va muri pe 28 noiembrie 1989 și va fi înmormântat cinci zile mai târziu la Prislop, în locul ales chiar de el, în prezența a 2000 de oameni. Și aici sunt multe taine și lucruri încă nelămurite. Mulți din cei cu care am vorbit sunt convinși că părintele a fost schingiuit de Securitate, că avea unghiile de la mâini smulse și că înainte de a muri și-a avertizat calaii: "Spuneți-i lui Ceaușescu că nu mai apuca Crăciunul". Alții, care s-au îngrijit de înmormântarea părintelui, spun dimpotrivă că a murit de moarte bună la Mănăstirea Sinaia, că slăbise din cauza muncii epuizante și a numeroaselor boli pe care le avea. Contează mai puțin teama și reținerile unora de a vorbi despre acest lucru. Mai devreme sau mai târziu, adevărul va ieși oricum la iveală. E limpede că părintele Arsenie Boca nu a fost un om obișnuit și că Dumnezeu a lucrat prin el neîntrerupt. Timp de aproape 50 de ani cât a durat regimul comunist, de-a dreptul sau cu subtilitate perfidă, s-a încercat ascunderea părintelui și a numelui său. Faptul că imaginea lui țâsneste acum, la zece ani de la moarte, mai strălucitoare ca oricând, e semn că cei fără prihană își au plata lor, la adăpost de invidia patimăsa a lumii acesteia.

Sincer să fiu, când am aflat că părintele Arsenie Boca a trecut în cele sfinte abia în 1989, ceva din adâncul ființei mele s-a cutremurat. Întreaga mea viață mi-am petrecut-o alături, la nici 15 kilometri, de un mare duhovnic - de un urias. Faptele și cugetul mă îndeamnă să refuz ideea că am fost contemporan cu părintele. El aparținea, oricum, unei alte lumi - cea a oamenilor dreți și adevărați. Nu întâmplător, la Prislop, pe mormântul său iarba și florile nu se ofilesc niciodată.

Sorin Preda - Marturii ardelenesti

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

Baglazan Dumitru (71 de ani) - Porumbacu de Sus - *"In fiecare noapte, la orele 12.00, se deschideau singure usile inchisorii"*

Eu am avut un unchi, care in '48 era ofiter de Securitate la Brasov. Eram tanar si mergeam la Brasov unde mai ramaneam la el cate o saptamana, ca asa mai vedeam si eu lumea. Mergeam seara cu el prin oras, pe unde avea el treburi, ma mai lua si la serviciu si asa am aflat ceea ce va povestesc in continuare.

Securitatea l-a ridicat pe parintele Arsenie de la Sambata pentru ca se stia ca face minuni si vin puhoai de oameni la el. In '44, de exemplu, a spus la slujba oamenilor sa-si aduca copiii de la Bucuresti acasa ca va veni un prapad, si la putin timp dupa aceea a fost cumplitul bombardament american. Le era groaza ca acum, in timpul comunismului, le va spune oamenilor cu aceeasi claritate care este realitatea. Si din cauza aceasta l-au luat la Securitate si l-au schingiuit mult, saracul de el. Mie mi-a spus lucrurile acestea unchiul meu. Problema era ca desi el nu se misca din fundul celulei, ci sta in genunchi si se ruga, in fiecare noapte la ora 12.00 se deschideau usile inchisorii. Celula era un loc imprejmuit, intr-o sala uriasa ca o hala. Iar in mijlocul acestei hale, statea la o masa, permanent, un subofiter de paza, care-l supraveghea fara incetare. L-au scos, l-au batut si l-au facut in fel si chip sa le spuna cum face, caci ei credeau ca are iarba fiarelor, cu care umbla aricii in bot, iar el cum a stat tot timpul in padure la Sambata, a facut rost de iarba aceea si o pune pe lacat. Dar el cum sa puie iarba pe lacat daca statea tot timpul in genunchi in fundul celulei si erau si doua randuri de usi? Intr-o noapte, au bagat doua iscoade securiste la el in celula ca sa-l vada cum face. Parintele, insa, nu a avut treaba cu ei. Ei il tot intrebau, se tot luau de el, iar el in celula tot sta in genunchi si se tot ruga. Noaptea, la ora 12.00, cand s-au deschis lacatele, pe securisti parca i-ar fi lovit fulgerul lui Dumnezeu, i-a razbit frica si au fugit de acolo. Si, de la o vreme, nimeni nu mai voia sa faca de paza, pentru ca le era frica. Pe comandant l-a luat si pe el frica si ce-a zis: eu, ca sa scap si sa-mi spal mainile, ii aduc pe toti aici sa vada si pe urma nu il mai tin.

Intr-o seara, vine unchiul meu si-mi spune ca in noaptea aceea ma ia cu el sa vedem un calugar de la Sambata, care deschide rugandu-se usile de la inchisoare. Asa ca am ajuns acolo seara, fiind si eu curios sa vad. Toata Securitatea era atunci acolo. Eu am stat pe scari, ca nu am mai avut loc sa intru, si cu totii asteptam sa vina ora 12.00 noaptea sa vedem daca-i adevarat. Si, ce sa vezi, nu asa ca s-a deschis doar un lacat, norocul meu a fost ca m-am tinut de balustrada scarilor, ca la 12.00 noaptea bara de la usa temnitei a sarit cat colo si tot amarul de lume care era jos s-a napustit inspaimantata pe scari in sus. De frica nu mai stiau ce sa faca, se calcau in picioare. Din ceasul acela, nu l-au mai tinut acolo, i-au dat drumul cu domiciliu fortat. Mie mi-a spus unele din lucrurile acestea unchiul meu. Dar am vazut cu ochii mei lacatele deschizandu-se si bara aceea sarind in laturi si securistii aceia care erau oameni in varsta, nu tineri ca mine, care aveam 18-19 ani, fugind de mancau pamantul. Multa vreme

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

dupa aceea, cand mai mergeam cu unchiul meu pe la restaurant, prietenii lui securisti numai de asta vorbeau.

Telu Oancea, sat Breaza - Fagaras - *"Vorbea putin si cu miez"*

Ce pot sa spun e ca parintele avea forta. Cand am intrat prima oara in biserica, m-am asezat dupa cuviinta in dreapta, iar sotia mea in stanga, la oarece distanta. Dupa slujba, s-a apropiat, aratand cu degetul spre mine si apoi spre sotia mea. Din toata multimea aceea, ne-a ales doar pe noi, incat si acum ma intreb de unde stia ca suntem sot si sotie. Apoi, ne-a luat deoparte si ne-a vorbit. Pe mine m-a certat ca nu am credinta prea multa, iar sotiei mele, careia ii scapa degetul si fusese la 5 doctori de pomana, i-a spus: "Ma, tu esti bolnava, dar nu de doctori te faci bine. Daca vrei sa te vindeci, nu mai fa lucrul pe care l-ai facut, iar raze nici atat". A avut dreptate parintele. Si in momentul de fata, sotia mea isi foloseste mana fara probleme. Asa era parintele - vorbea putin si cu miez. Predica in sa dumnezeieste. Nu te mai saturai ascultandu-l. Apoi a disparut, anchetat la Brasov si dus doi ani la Canal, pentru ca s'ovedise sase partizani din munti. Niciodata parintele nu a pomenit macar in trecut despre asta. Doar tata, care a fost si el detinut politic, mi-a zis ca a stat in celula cu parintele Arsenie si acolo un gardian il tot jignea: "Ba popa!". Atunci s-a intors parintele si s-a uitat la el si gardianul a inceput sa se chinuie, tinandu-se cu mainile de burta. Intr-un tarziu, vazand ca durerea nu inceteaza, a zis: "Parinte, iarta-ma"... "De Dumnezeu sa fii iertat", i-a raspuns parintele si pe loc omul si-a revenit.

Emilia Butum - Fagaras - *"Crezi ca parintele Arsenie este mort? Eu iti spun ca e viu"*

Cand s-a aflat de moartea parintelui si trebuia sa mergem la inmormantare, fiica mea, care atunci avea 9 ani si care il indragea foarte mult pe parintele, a tinut cu tot dinadinsul sa mearga si ea. Era toamna spre iarna, era frig, trenurile pe vremea aceea nu erau incalzite, dar era neclintita pe pozitie: "Si eu vin la parintele, iar daca nu ma luati, ma pun eu in tren si ma duc". Iar daca voia sa mearga pentru ultima oara la parintele, nu ne puteam impotrivi. A luat-o sotul meu si a dus-o la inmormantare. De cum a ajuns in biserica, s-a desprins de tatal sau si s-a dus langa parintele Arsenie. A uitat de parinti, de cei care mai erau acolo, de tot ce o inconjura. Nu-i era frica ca este mort, nu a intimidat-o nimic. A ramas langa parintele cat s-a putut. La plecarea de la inmormantare, a luat-o cineva cu masina si a ajuns prima acasa, cand nu era inca nici unul dintre noi. A urcat singura noaptea in bloc, refuzand sa fie insotita de cineva. A intrat fara teama in casa, unde era o matusa si i-a spus acesteia: "Hai sa-ti spun ceva. Dumneata crezi ca parintele Arsenie este mort?". Sora mea nu stia ce sa creada, statea derutata. "Eu (continua fetita) atata iti spun, ca e viu. Dar sa-ti spun altceva: daca te uiti in casa, il vezi?". - "Nu, nu il vad." "Dar daca merg prin casa, auzi si tu pasii lui insotindu-ma?" - "Nu, nu ii aud, dar eu sunt o pacatoasa, iar tu esti un copil curat. Tu poate poti sa-l vezi si sa-l auzi, dar eu nu." "Daca tu nu il vezi si nu il auzi, atunci sa nu mai spui la nimeni ceea ce am spus eu, ca n-am sa recunosc la nimeni nimic."

Părintele ARSENIE BOCA – "Sfântul Ardealului"

Mărturii – Părintele Arsenie Boca – "o viață închinată schimbării vieții noastre"

Am văzut o femeie care își pierduse un copil și s-a dus la mormantul părintelui Arsenie să se roage. Mai mare îi era disperarea decât credința și se întreba: "Ce poate să facă un mormant? Căci văd că este un mormant ca oricare altul". Și, deodată, a căzut în genunchi (peșemne că i s-a arătat părintele) și a strigat: "Părinte, nu am știut cine ești! Părinte, te rog, ajută-mă!". Credința a cuprins-o chiar în acele clipe și sufletul ei s-a luminat, iar buzele au eliberat în cuvinte suferința ei de mamă. Dar aceste lucruri deși se știu, nu le spune nimeni. Oare de ce nu se spun lucrurile acestea? Sunt niște lucruri adevărate.

